

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ES MEZŐGAZDASÁGI LAP

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
TULAJDONA.
TELEFON : 158 szám.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN HÓ 1.-ÉN ÉS 15.-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL :
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON : 158 SZÁM

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lei, rendes tagdíja évi 200 lei, kisgazdák, gazdasztek és gazd. alk. részére 150 lei. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lei pótdíj ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:
TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA.

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lei Negyed évre 100 lei
Fél évre 200 lei Egyes szám 8 lei

Meghívó.

Az E. G. E. Cukorrépatermelői Szakosztálya, mint a Termelők Szövetsége f. évi szeptember hó 2-án, vasárnap, d. u. 4 órakor Cluj-Kolozsváron (Str. A. Mureşan—Attila u. 10. sz. alatt) az E. G. E. szeptember hó 2.—8. napjain tartandó mezőgazdasági kiállításával kapcsolatban közgyűlést tart, amelyre az erdélyi cukorrépa termelő gazdaközönseget ezuton is tisztelettel meghívja

Cluj-Kolozsvárt, 1928 július hó 24-én

A Szakosztály Elnöksége.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Beszámoló a szakosztály 1927—28 évi működéséről.
3. A műtrágyázásról előadást tart: dr. Bittera Miklós magyaróvári gazdasági akadémiai tanár.
4. A cukorgyári melléktermékek gazdasági jelentőségéről és hasznáról előadást tart: Szász Ferenc (pusztakamarási).
5. Előadás után a kiállítás megtekintése.
6. Társas vacsora a kiállítás területén levő vendéglőben.

Meghívó.

Az E. G. E. Dohánytermelési Szakosztálya f. évi szeptember hó 5-én szerdán d. u. 4 órakor Cluj-Kolozsvárt, (Str. A. Mureşan—Attila u. 10. sz. alatt) az E. G. E. szeptember hó 2.—8. napjain rendezendő mezőgazdasági kiállításával kapcsolatban közgyűlést tart, amelyre az erdélyi dohánytermelő gazdaközönseget ezuton is tisztelettel meghívja

Cluj-Kolozsvárt, 1928 július hó 24-én

az E. G. E. Dohánytermelési Szakosztályának Elnöksége.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jelentés a dohánytermelés helyzetéről és állásfoglalás a f. évi beváltási árak tárgyában.
3. A növényvédelemről előadást tart: dr. Péter Béla szakosztályi elnök. címz. gazd. ak. igazgató.
4. A munkásbiztosításról előadást tart: dr. Eöry István ügyvéd, földbirtokos.
5. A kiállítás megtekintése.
6. Társas vacsora a kiállítás területén levő vendéglőben.

Magvizsgáló szaktanfolyam Kolozsváron.

Az E. G. E. Növénytermelési Szakosztálya a szeptember hó 2.—8. napjain rendezendő mezőgazdasági termény-, gép-, eszköz- és anyagkiállításával kapcsolatosan módot óhajt nyújtani egy a gazdáknak, mint a mag- és terménykereskedőknek, illetve alkalmazottainak, hogy a magvizsgálat és magkereskedelem terén a mai viszonyok között nélkülözhetetlen és igényeinek megfelelő szakismereteket elsajátíthassák.

Ebből a célból az E. G. E. Növénytermelési szakosztálya szeptember hó 3—15-ig egy magvizsgáló szaktanfolyamot rendez Kolozsváron az E. G. E. Atilla-utca 10 sz. alatti székházában.

A tanfolyam tárgyai: a magvak ismerete, minőségi, mennyiségi, tisztasági, csiraképességi, arankavizsgálatok jelentősége, gyakorlati uton való elsajátítása; arankamentesítés és az e célra használatos gépek és eszközök, arankirtás és az e célra használatos anyagok és eszközök, a tudományos és gyakorlati kísérleti eredmények ismertetése, a vetőmagvak kezelése, védelme; a vetőmagtermelést és kereskedelmet szabályozó törvényes intézkedések, az olomzárolás; az állami vetőmagvizsgáló állomások szervezete, hivatása, munkaköre stb.

A tanfolyam képesítést nyújt a magvászálásokkal kapcsolatban felmerülő összes vizsgálatok és minősítések önállóan való elvégzésére.

A tanfolyam hallgatói a tanfolyam látogatásáról bizonyítványt kapnak.

A tanfolyam látogatási díja személyenként 2500 Lei. Vendéghallgatók, akik gyakorlati kiképzést nem igényelnek, 1000 Lei látogatási díjat fizetnek.

A tanfolyamra jelentkezni lehet naponta 9—2 ig az E. G. E. titkári hivatalában (Cluj-Kolozsvár, str. A. Mureşan, Attila-u. 10 sz. alatt).

A tanfolyamot Tordai György ny. állami vetőmagvizsgáló állomásvezető fogja vezetni. Kolozsvárt, 1928 július. 18.-án.

Az E. G. E. Növénytermelési Szakosztályának Elnöksége.

Talajmívelő gépbemutató Kolozsváron

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Növénytermelési Szakosztálya a folyó évi szeptember hó 2.—8. napjain rendezendő mezőgazdasági kiállítás kapcsán Kolozsváron, szeptember hó 3.-án, hétfőn, d. e. talajmívelő gépbemutatót rendez a város határában, amelyen traktorok, fogatos ekék, tárcsák, kapálógépek, boronák, stb. kerülnek bemutatásra. A bemutatóra az érdekelt gazdaközönseget ezuton is meghívja

Kolozsvár, 1928. jul. 14.-én

az E. G. E. Növénytermelési Szakosztályának Elnöksége.

Tanulmányúti kirándulásunk az erdélyi szászok között.

Irta: Szász Ferenc.

(Folytatás.)

Állattenyésztés. Ha párhuzamot vonunk az egyes állatfajok tenyésztése között, akkor a szászok állatállományában első helyre a szarvasmarhát, második helyre a sertést, harmadik helyre a lovat, negyedikre a bivalyt és ötödikre a juhót kell tegyük.

Szarvasmarhatenyésztésük ma főleg a simmenthali és pedig Medgyes vidékén, hol a tenyésztés legmagasabb foku, inkább a zsemlye színűt tartják — lenn a Barcaságban pedig a piros foltost, hódolva ezzel az általános divatnak is. A tenyésztés mindkét helyen rendkívül magasfoku és számarányban is órási méretű.

Ma már inkább csak tenyésztés és tejtermelés a cél, míg régebben, mikor a konjunkturák a hizlalásnak is kedveztek, azt is nagyban üzték, különösen a Barcaságban.

Végig néztük a tenyészetek egész sorát, így elsősorban a medgyesi földmives iskoláét, hol dr. Bonfert állatorvos ur, az iskola állattenyésztési tanára, tartott nagyon érdekes és értékes előadást, továbbá a Theil és Connert urakét s azután számos kistenyészetet.

A takarmányozás mindenütt egyedi vagyis meghatározott, alaptakarmányon kívül a jobb fejűsök több abraktakarmányban részesülnek.

Alaptakarmány nyáron különböző zöldtakarmányok és legelő. A zöldtakarmánnyal felmennek 40 kg.-ig, sőt feljebb is. Téli takarmány pedig 6 kg. széna, 3 kg. tavaszi szalma, 30 kg. silozott csalamádé (esetleg helyette répafej vagy répaszelet) és kevés 1—2 kg.

MINERVA

Biztosító r.-t.

Igazgatóság: Cluj-Kolozsvár, Regele Ferdinand (Ferenc József-út) 37. sz. Saját székházában.

Vezérképviseltek:

Kolozsvár, Nagyvárad, Temesvár, Marosvásárhely, Brassó, Szatmár és Arad.

A társaság foglalkozik a biztosítás minden ágazatával. — Más társaságnál érvényben levő biztosításokat felelősség mellett olcsóbb díjjal átvesz.

Képviseltek: Minden községben. Az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjai díjkedvezményben részesülnek.

Állatbiztosítás! Minden gazdának kötelessége a „Minervánál” biztosítani!

abrak mindég kb. 500 kg.-os teheneket értve. A fenti takarmányok megfelelnek kb. 500 élő-súly mellett kb. 9 l. napi tejelésnek — ha a nyári takarmányhoz legelőt is veszünk hozzá, jóval többnek. Minden további liter tej pótlására szükséges kb. fél kg. korpa vagy amennyiben olajpogácsákat vagy árpadarát is használnak, ezek keverékéből valamivel kevesebbet — pontosan 0.44 kg.-ot

A takarmányozás teljesen a dr. Kellner-féle „keményítő érték” elmélet alapján történik. Pld. a medgyesi iskolánál a 600 kg.-s „Angella” 22 literes tejelés mellett kapott ottlétünkör 15¹/₄ kg. száraz anyagot, 1¹/₂ kg. igazi fehérjét. 8 kg. keményítő értéket a következő takarmányban: kb. 14 kg. zöld rozs, kb. 13 kg. zöld lucerna, kb. 13 kg. zöld here, kb. 5 kg. csalamádé, 1¹/₂ olajpogácsa, 4 kg. buzakorpa.

Legelő dolgában kevés község bővelkedik minek részben az agrárreform is oka. Majdnem mindenütt rászorulnak az állatok legelő mellett zöldtakarmányra is. A legelőt ápolására különben nagy gondot fordítanak.

A helyes takarmányozásra téli gazdasági szakelőadásokon tanítják az gazdákat gazdasági vándor-szaktanárokat.

Sok istállóban láttunk takarmányozási tábellákat kiakasztva az istálló falára.

A simmentháli marha mellett mindig kevesebb területen, ma főleg csak Szeben vidéken tenyésztettek pinzgaunit is. Érdekes, hogy egyik oka a pinzgaurról simmenthálira való áttérésnek az volt, hogy a gazdák nagyon is rabjai lettek a formalizmusnak a pinzganinál annyira jellegzetes színek és színelosztásnak s ezért az E. Sz. G. E. vezetősége propagandát csinált a simmentháli mellett. Az alapanyagot több eredeti import képezte azonkívül Dunántulról és Széll Kálmán rátoti tenyészetéből hoztak tenyészanyagot — és a magyar kormány jó kezekben látva az értékes anyagot nagy mértékben segítette törekvésüket úgy erkölcsi mint anyagi támogatással.

Bivalytenyésztés ma főleg csak nagyobb városokhoz közel van *tejtermelés* szempontjából, mert az erdélyi városokban a „bivalytejeskává” egy olyan élelmiszer-cikk, amelyet szívesen megfizetnek. Mint igásállatot nem szeretjük a szászok a bivalyat *lustasága* miatt.

Sertésenyésztés ma már mondhatni teljesen *hussertés*. Tenyésztik a *báznait*, továbbá a kis, közép és nagy Yorkshireit, a német nemes sertést és a zsirsertések közül a lincolshireit. A tenyésztés, ha nem is oly magasfoku mint a tavalyi kirándulásunk alkalmából leirt Kiskomlósi svábok sertésenyésztete, de azért szintén nagyon intenzív. Az alacsony sertésárak nagy gondot okoznak, a tenyésztőknek, de hogy némileg segítsenek a dolgon szövetkezeti alapon direct Bécsbe és Prágába szállítják feleslegüket, de a belföldi szalámigyárak is nagyon sokal feldolgoznak.

Lótenyésztés terén az alap a régi szász ló, melyre úgy hideg mint melegvérű méneket használnak és ők maguk sem tudják, hogy milyen irányban haladjanak. Mint szakemberek beszélgetéséből kivettem 2 irány van és pedig vagy *Nonius* vagy pedig *Oldenburgi*. Mindkét fajta a *melegvérű lovak* legerősebb, legnagyobb képviselői közé tartozik és láttunk is mind a két fajtaból szép községi méneket.

Lótenyésztésről szólva nem hagyhatom említés nélkül a fogarási állami ménes birtokon látott lipiczai (Lipizzei) méneket, melyet szintén megtekintettünk. Jelenleg 3 törzsmén van um.: Maestoso, Conversano és Tulipán. Anyakancák létszáma 32—40 drb. s ezenkívül 50—60 drb. csikó. Egész bátran merem állítani, hogy a ménes anyaga kitűnő és mivel az államnak kötelessége a lótenyésztés fejlesztése is — semmi áldozatot sem szabad kimélni nemcsak a színvonal megtartására, hanem annak fejlesztésére sem. Mint Rusu subinspector ur, ki szíves kalauzunk volt elmagyarázta a ménes tovább fejlesztésére nem is fogják sajnálni a szükséges áldozatokat.

Az annak idején hadikárpótlás címen kapott és gazdáknak kiosztott német kancák után származó méncsikóknál már kevésbé beszélhetünk az elragadtatás hangján — s nagy % kerül közülök selejtezésre.

Juhtenyésztést tulajdonképpen nem látunk csak a botfalusi cukorgyár friez* cigája tenyésztését, mely keresztezés dacára is elég kiegyenlített és jó tartásának megfelelően kitűnő kondícióban van s főleg sok tejet ad. A darabonkényi tejelés 150—210 l. között változik. A tejből cascaval sajtot, gomolya turót és sós-tejet készítenek és pedig kb. 24—25 kg. gomolyát és cascavalt, 32 kg. sóstejet azonkívül 4 kg. ordát 1—1 drb. juh után. Egyébként álljanak itt egyik év tejelési adatai 104 drb. juh 26313 fejési nap alatt adott 19208 l. tejet vagyis napi átlag volt 0.73 tehát esik 1 drb. juhra 184.6 l. tej egész idény alatt. Fenti tejből lett 2221²⁰ kg. cascaval sajt, 342¹⁶ kg. turó 576³⁵ kg. orda 4064 kg. sóstej. Gyapju nyerevény drbként 2² kg. A juhoknak kitűnő legelőjük van és ezenkívül abrakolják is.

A községi apaállatok minden községben a legmodernebbül épített istállóban vannak elhelyezve. A feketehalmi istállóban 18 simmentháli bikát is 4 bivaly bikát továbbá 12 kant és 2 mén lovat láttunk

Brassói tejszarnok. A barcasági termelés fő gyűjtő központja a brassói tejszarnok, melynek berendezése teljesen mintaszerű és európai hírű. A napi tej nyáron 10—12000 liter, télen 1/2 nagy 1/4 része. A tejet mindekelőtt savfokra vizsgálják meg és a savanyodásnak indult kandérokot külön teszik. A jó tejet részint detailban adják el, részint vajjá dolgozzák fel. Mindenekelőtt lehűtik a tejet és azután centrifugális tisztításon megy keresztül. A vajkészítésre szánt tejet pasteurizálják 65—70 C° mellett — pasteurizálás után gyorsan lehűtik és lehűlés után 36—37 C° mellett lefölozik. A fölozés separatorokkal történik. Fölozés után a tejszint beoltják mesterséges tejsavcultúrával az un. Kiele culturával. Kellő savanyodás után kiköpülik. A köpülési hőfok különböző, aszerint, hogy milyen a külső hőmérséklet. Például 20 C° mellett 8 C°, alacsonyabb külső hőmérsék mellett magasabb de legfeljebb 12 C°.

Az el nem adott vajat hűtőkamrában elraktározzák.

Az ablakok átlátszó kékszinű un. celofonnal vannak bevonva mert a kékszint állítólag nem szeretik a legyek. Ugyan ez okból láttunk kékre meszelt istállókat több helyen.

Még le kellene írnom sok mindent, mert láttuk ám a botfalusi cukorgyárat a Mühl-füle nagyarányu lakatosáru gyárat Feketehalomban, a menthol olajgyárat Botfaluban, az „Amilon” keményítőgyárat Szebenben, a Marko és Tsa, brassói továbbá az E. Sz. G. E. szebeni gépraktárait és árucarnokát, a nagydisznódi posztógyárat és kalapselyemszalag gyárat, sok szép várat, a segesvári és a szebeni Br. Bruckenthal muzeumot, de mindezek leírása nagyon meszsire vezetne.

Ma már elmúlt az aratás — letarolt mezőkön járunk. Gondolkozunk azon, hogy vajjon mit vétettünk el azokon a helyeken hol nem volt elég nagy az Isten áldása s bár elégedetlen gazdatermesztünk csak a természet meg-

* Leírását lásd Szász Ferenc: Tejgazdaság-Sajt-készítés. E. G. E. kiadás — Kolozsvár 1912.

felebbezhetetlen játékában keresi a hibát — ha magunkba szállunk — magunkban is megtaláljuk s egy-egy ilyen tanulmányut nagy segítségünkre van hibáink megtalálásában.

Mielőtt befejezném beszámolómat, köszönetet mondok mindazoknak, kik szíves magyarázataikkal segítségünkre voltak és ez uton is kérjük szász gazdatársainkat, hogy az E. G. E. szeptemberi kiállításán jelenjenek meg terményeikkel, hogy ott is tanítsuk egymást, mert a mai nehéz gazdasági viszonyok között ha csak öt buzaszemmel termelünk többet minden kalászban mint eddig, hát arra is nagy szükségünk van!

Még csak szíves vezetőinknek és pedig Roth Márton E. Sz. G. E. főtítkárnak, Cikelius Dániel E. Sz. G. E. szaktanárnak, továbbá dr. Nagy Endre dési Gazd. Egyleti titkárnak mondunk hálás köszönetet szíves és odaadó fáradságaikért, Török Bálint E. G. E. titkárnak a szervezésért s midőn sajnáljuk, hogy nem lehetett mi közöttünk, egyken kérjük, hogy jövőre is szervezzen egy tanulmányuti kirándulást.

Ezen kérésem kapcsán gazdatársaimat is kérem, hogy egy kicsit számosabban vegyenek részt a tanulmányuti kirándulásokon, mert az irott betű soha sem tanít úgy, mint a közvetlen látás és tapasztalás.

Szász Ferenc.

(Vége).

*

Szász Ferenc gazdatársunk cikkének befejezésekor nem hallgathatjuk el azt a fájó érzésünket, hogy az erdélyi magyar gazdaközönség minden rétege nagy nemtörődömséggel tekint el az egyesületnek egy ilyen akciója felett, amely minimális költség mellett, rövid idő alatt, kedves társaságban annyi tanulságos, érdekes és hasznos tündivalót nyújt a gazda számára. Szász Ferenc gazdatársunknak az „Erdélyi Gazda”-ban, dr. Nagy Endrének a „Magyar Nép”-ben, gr. Wass Albertnek az „Ellenzék”-ben a kirándulásról közölt beszámolójából is sokat tanult az olvasó, de mennyivel többet látott, tapasztalt, hallott és tanult az a gazda, aki személyesen részt is vett a kiránduláson. Az azon szerzett tudás gyakorlati alkalmazásával a kirándulás költségei többszörösen megtérülnek. Az erdélyi magyar gazdaközönség, főként pedig az ifju gazdaggeneráció érdekében állana, hogy a bánáti és barcasági tanulmányutak gazdag eredményei után egy jövőben rendezendő kiránduláson tömegesen vegyen részt. Kívánjuk, hogy úgy legyen.

Gazdaköri munka a nyár végén.

Összes magyar lapjainkban egy hangot hallunk: *Gazdák fel Kolozsvárra szeptember 2—8 napjain az Erdélyi Gazd. Egylet vetőmag és mezőgazd. gépkijelöltására!* Vajjon eljut-e ez a hang oda ahova igazában szánva van. Eljut-e magyar népiünk millióinak fülébe? Ha Prágában, Moszkvában, Milánóban, Londonban vagy Budapesten egy katonazenekar játszik, ha opera előadás van és odaállítják a rádió nevű ördöngös masinát úgy a szobámban ülve, vagy éppen ágyamban fekvve meghallom a zene hangjait. Hát a magyar falvak népe meghallja e, hogy hívják őt hívott vezetői a tanulásra, haladásra? Meg kell hallaniok, ha a falvak lelkében bennevan az az ördöngös masina ami nek neve gazdaösszetartás, mezőgazdasági kulturszomjuság. A gazdakörök és falusi intelligencia kell legyen a mi rádióleadónk. Összekell gyűjteniök minden gondolkodó embert és ötös, tízes, harmincas, negyvenes csoportokban felvezetniök Kolozsvárra szeptember másodikától nyolcadikáig. Ott a mi sorsunkról lesz szó. A legjobb vetőmagvakat, a legjobb gazdasági gépeket mutatják ott be nekünk és szemtől szemben hallgathatjuk azokat, kiknek uri rongyban, szegénységgel küzdve is ami sorsunk fáj.

Cséplőgép,

kazal-, sátor- és kocsitakaró

vizmentes ponyvák,

gabonaszák, tömlő, gyári lerakat

SPITZER IZRAELNÉL

Oradea-Nagyvárad

156

Fiók üzlet; Satu-Mare

Ha mást nem adhat nekik munkájukért a falusi gazda adja oda lelkének egy darabját. Adja oda jelenlétével azt a tudatot, hogy van kiért dolgozniok. Fel Kolozsvárra!

Annyit nem beszélt nekünk még sohasem a kukorica mint az idejuliában. Gazdaköri vezetők láttatok-e, hogy mint késtek el vért izzadó szorgalom mellett minden kapálással, levelekkel szorban elpusztulni annak a tenge-rijét, aki nem szántott ősszel, aki csak tavasz-szal sekélyen kapart földbe vetett, ki nem ide-jében kapált? Gazdaköri vezetők nézzetek széjjel. A meddő kukoricaszárak ma is arról beszélnek, hogy nem lehet a tudományt sem-mibevenni és a mélyen művelt, ősszel szántott, sorbavetett kukorica széles levelén, szétterpesz-kedő vaskos csövein ott van a több termés, meg jobb jövő gazdaevangéliuma. Előre a ha-ladás útján! Határszemetlét kell tartani minden faluban ilyenkor és elmondani mindenkinek amit látunk. A gazdálkodást nem a vakok szá-mára találták ki.

Jön az őszi vetés. Az ugarföld rögei fej-nagságot érnek el. Vajon mi lesz, ha ezeket forgatás alkalmával (keverő szántás) beszántjuk, vetőszántáskor ismét felhozunk az ekével és belevetjük a magot. A buzaszem gyöngye gyö-kere sziklakemény hantokat (rögöket) talál nö-vekedése aljában, mellettük nagy üregeket. A gyökeret lehetetlenül nehéz feladatok elé állit-juk ezzel, sok bauzató belepusztul a nagy munkába, az erősebbje pedig megkerül, de akadályokat. De amíg ezen dolgozik nsm nő felfelé és nem bokrosodik. Leszünk el egy jó esőt, ha egy nem elég hozzá, akkor kettőt, hármát és keverő meg végzőzés előtt adjunk annyiszor boronálást az ugorföldnek, amennyi szétviszi az alkalmatlan rögöket. Ezt is meg-beszélhetjük a határjárásakor.

Bugnak a gépek. Ömlik a gabona. Gon-doljunk ilyenkor a vetőmagra. Ime egy érde-kes verseny tervezete, amit minden falu meg-csinálhat. Veszünk 30 drb. papír mintazacskót és odaadjuk a géptulajdonosnak. Megkérjük vegyen a 30 legjobb buzából egy maroknyi mintát. Tegyen minden zacskóba 6 drb. kalászt is. Olyat, amilyen a buza. Ha vörös és szakál-las, akkor azt, ha vegyes (Szakállas fehér, csu-pasz fehér, vörös szakállas, és csupasz) akkor mindenikből. Amelyikből legtöbb van okból még kettőt ráadásnak. A mintazacskókra írjon egy sorszámot. Gépész minden 2—3 ik napon átadja a mintazacskókat a gazdakör vezetőjének, aki kimutatást vezet róluk, melybe már a szá-mok mellé beírja a termelő gazda nevét is.

Kimutatást vezető őrzi és verseny befejeztéig senkinek sem szabad megmutatnia. A végén vbn a gazdakörnek 30 drb. buzamintája, min-denik kalással is ellátva. Ezeket egy egy tá-nyéron kiállítjuk aug. utolsó vasárnapjára. Összehijuk a gazdákat és szavazást rendelünk el. Első szavazás kiválasztani, melyik a hat legszebb. Szavazásnál csak 6—6 számot ír fel minden jelenlevő a szavazócéuelára. Második szavazás megmondani szintén szavazás után kié a 6 legszebb mintá. Aki a legtöbbet elta-lálja jutalmat kap. A gyűlés végződjön tanít-sal arról, hogy milyen az a buzafajta, amelyik legjobban beválik ezen a vidéken és honnan vegyünk jó vetőmagot.

Mit csinált az idén a nemesített vetőmag és a superfoszfát műtrágya? Ezt szeretném úgy kikiáltani, hogy mindenki meghallja. Közép-európa buzatermése mesébe illően gazdagnak indult. Eredmény: Magyarország és a vele szomszédos részek termése igazolta a várako-zásokat. Romániában csupán a Bánátban, Bi-harban és Szatmárban vált be a remélt gazdag termés. Bessarabia és Moldova termését tönkre-tette a szárazság. Erdély és Olténia épen csak hogy közepesre kijöttek. A szem összeaszott. Miért? Magyarország, a Bánát meg Szatmár-megye koránérő nemesített buzafajokat termel és a gabona érését siettető superfoszfát mű-trágyát alkalmaz. Erdély alig fogyaszt mind-kettőből valamit. Moldova, Bessarabia még kevesebbet. Ahol nincs koránérő nemesített buza és nem használják superfoszfátot, ott megszorult a buza, ahol használják ezeket, ott kifejlődött. Eredmény: Magyarzrszág hatmillió mázsával több terméstről számol be mint tavaly, mi visszaestünk s ez a visszaesés csak Erdély területén több mint tízezer vagonra rug. Kérem a gazdakörök vezetőit tárgyaljék meg ezt is a vetési idő előtt talujok népével.

Dr. Nagy Endre.

Az 1928. évi cukorrépa-árak.

Az ipar- és kereskedelemügyi miniszté-rium fennhatósága alatt működő, a cukorgyá-rosok és cukorrépatermelők képviselőiből alaki-tott vegyes bizottság megállapította az 1928. évi termésü répa átvételi árát. Az árák meg-állapításáról szóló jegyzőkönyv vonatkozó részét magyar fordításban az alábbiakban közöljük:

1. Következő feltételek az irányadók a cukorrépatermelők és cukorgyarak között 1928—29. évre megkötendő szerződéseket illetőleg, s ezek semmiféle külön egyezséggel nem változ-tathatók meg.

2. A 10.000 kg. netto sulyu vagon cukor-répa ára minimálisan 8000 (nyolcezer) leiben

állapítatik meg, átvéve, loco, termelő vasut-állomásán.

Abban az esetben azonban, ha a gyarak elemi csapás következtében kénytelenek vol-nának a cukor netto árát 16 leien alul leszáll-ítani, akkor a répa ára a cukor netto árának 50%-a (vagyis a gyári ár ötszöröse).

3. Következő táblázat állapítja meg a répákat a mindenkori cukor netto árának álla-sával kapcsolatosan:

Ha 18 lei a cukor ára	8.000 lei 1 vag. répa ára,
ha 19 lei a cukor ára	8.400 lei 1 vag. répa ára,
ha 20 lei a cukor ára	8.900 lei 1 vag. répa ára,
ha 21 lei a cukor ára	9.500 lei 1 vag. répa ára,
ha 22 lei a cukor ára	10.200 lei 1 vag. répa ára,
ha 23 lei a cukor ára	10.900 lei 1 vag. répa ára,
ha 24 lei a cukor ára	11.800 lei 1 vag. répa ára.

A cukorárnak a 24 leien felüli minden 1 leinyi emelkedése esetén a cukorrépa ára is 900 leivel emelkedik.

A cukorárnál egy lei töredékével való áremelkedésnél a cukorrépa ára is aránylago-san emelkedik.

A répa árának kiszámításához alapul a cukornak hivatalos, az ipari és kereskedelmi minisztérium által is elismert ára szolgál. A netto ár olyképen számítandó ki, hogy fenti árból leszámítjuk a fogyasztási adót, forgalmi adót, szállítást, csomagolást és fogyasztási ille-téket.

Ezek, a netto ár kiszámításához levonandó összegek, az 1928—29. évi idényre a követ-kezőképen állapítatnak meg:

	(1928-ra)	(1927-re volt)	Külön-bözet
Fogyasztási adó	4— lei	4— lei	0— b.
Forgalmi adó	0'24 lei	0'33 lei	0'09 b.
Szállítás	1'85 lei	2'15 lei	0'30 b.
Csomagolás	0'60 lei	0'75 lei	0'15 b.
Fogyasztási illeték	0'25 lei	0'25 lei	0— b.
Összesen:	6'94 lei	7'48 lei	0'54 b.

Igy tehát ha az 1928—29 idényre a mai nagybani hivatalos ár a cukornál 32'75 lei, a fenti számokat levonva, marad a cukor netto gyári ára 25'81 lei, a tavalyi 25'27 lei helyett.

(Tehát e számítás alapján egy vagon cu-korrépa ára a következő volna:

24 leies cukor ár esetén	11.800 L
1 lei áremelkedés a 24 leies ár felett	= 900 L
0'81 lei áremelkedés	729 L
összesen:	13.429 L.

13.429 L volna tehát a répa ára, ha tultermelés nem volna. Minthogy azonban a belföldi szükségletet meghaladja a termelés és kül-földre csak veszteséggel exportálható a cukor az alacsony világpiaci árák miatt, a belföldi répaárak olyan arányban esnek, aminőben a

A szavatolt 19—20%-os NITROGÉNT és 50—60%-os égetett meszet tartalmazó

M É S Z N I T R O G É N

a termés hozamát 40—100%-al fokozza. ■ Előnyei az őszi trágyázásnál:

Kalászosoknál: (buza, árpa, rozs) megakadályozza az üreskalászsóságot s a gabonafélék megdülését.

Rétnél és legelőnél: a takarmánynövényeket izletesebbé teszi s elősegíti a növendék állatok fejlődését.

Szőlőnél: fokozza a szőlő cukortartalmát s javítja a must minőségét.

Repcénél: a repcét fokozatosan ellátja nitrogénnel s pusztítja a repcedarazst.

Nem mosódik ki! A legolcsóbb nitrogén-műtrágya!

16—18%-os superphosphat és 40—42%-os kálisó az őszi művelésnél egyaránt kifizetődik.

Kérjen szaktanácsot, ismertető nyomtatványokat és árajánlatot, amit díjmentesen ad a

„NITROGÉN“ Műtrágya és Vegyipar R.-T. Dicsőszentmárton.

termelés fokozódik. A mai cukorárak és terméstartalommal összevetése mellett kb. a tavalyi répaárakra számíthatunk. Azokat javítják némileg az illetékeknél eszközölt csökkentések. A tavalyi és idejé közötti 54 banis különbség 4'86 L répaáremelkedésnek felel meg. A tultermelés és külföldi alacsony cukorárak miatt azonban ez sem érvényesül egészen, mert ebből is csak 3'95 L esik a termelő javára. *A tavalyi 114.80 L.-es 100 kg.-kinti ár tehát így 118'75 L.-re emelkedik. Ehez az árhoz hozzászámítandó még a gyárban átadott répa után 10 L és az 50 km.-es körzeten belül vasutra adott répa után a 4 L felár. Így volna a répa ára 128'75 L, illetve 122'75 és az 50 km.-es körzeten kívül vasutra adott répa után 118'75 L.*

Az adók, vasuti szállítás és más állami illetékek, városi és megyei, községi rovatok felemelése a cukor eladási árának megfelelő növekedését vonja maga után, anélkül, hogy ez az emelkedés megváltoztatná a répa árának kiszámítására szolgáló fenti bázist.

Azokban a megyékben, ahol a hatóságok bármilyen illetéket vetnek a cukorrépára, ezt a termelők viselik.

4. A répa árának megállapítása a következő alapon történik:

a) *Belföldi fogyasztás.* Ez a fogyasztás teljesen biztos adatok alapján állapítandó meg 1928 február 1.-től 1929 január 31.-ig terjedő időre s ennél a fogyasztásnál a 3. pont alatti táblázat alkalmazandó. Abban az esetben, ha az 1928—29 idény termelése alatta marad a fenti időtartam alatt elért fogyasztásnak, akkor az 1926—27 és 1927—28 idényekből megmaradt készlet használandó fel a belföldi fogyasztás fedezésére. Ezek a készletek közmegegyezéssel, jelen megállapodás keretén belül, a következőleg határozatnak meg:

3173 vagon az 1926—27 idényre,
2463 vagon az 1927—28 idényre.

Ezek a rendelkezésre álló mennyiségek a következő arányban bocsátandók belföldi fogyasztásra:

$\frac{2}{3}$ -részben az 1926—27. évből,
 $\frac{1}{3}$ -részben az 1927—28. évből.

Az 1927—28. évről megmaradt készletek felhasználásának arányában a gyárak kötelezik magukat az 1928 március 1.-én kelt jegyzőkönyv szerint, a termelőknek répa-vagononként 1463 leit megtéríteni, levonva ebből 1928 április 1.-től számítandólag havi 1% kamatot. (T. i. ha csak később tudnák eladni a gyárak a cukrot, kamatvesztésük volna).

Ha az 1928—29. év folyamán nem fogy ki az egész készlet, a fenti kötelezettség a jövőre nézve is fennmarad.

b) *Exportálható mennyiség.* Abban az esetben, ha az 1928—29. évi termelés meghaladja az 1928 febr. 1.-től 1929 január 31.-ig terjedő időre megállapított fogyasztást, akkor a fölöslegre nézve a cukor ára a hamburgi tőzsde szerint, az 1928 nov. 1. és 1929. febr. 1. időszakban a pénz és áru középarányosa alapján állapítatik meg. A termelési fölöslegnek megfelelő répa ára a fentebbi módon megállapított cukor ára 4'75%-ának (tavaly 4'25% volt) felel meg. A valutának leibe való átszámítása a bukaresti tőzsde közepes árfolyama szerint történik 1928 nov. 1.-től 1929 február 1.-ig.

A fenti számításban semmi szín alatt sem veendő figyelembe nagyobb termelési fölösleg, mint 2463 vagon, az ezen felüli esetleges fölösleg a belföldi ár szerint számítandó.

5. Abban az esetben, ha cukrot importálnak, vagy ha a vámhatóságok ezt kevésbé pártolnák s a gyárak ezért nem kaphatnák meg a minisztérium által meghatározott árat, akkor a nyert effektív árat az a vegyes bizottság állapítja meg, amely jelen megállapodást kötötte.

A bizottság a közepes árat az 1928 febr.

1.-től 1928 (?) január 31.-ig terjedő időben elért eladásból állapítja meg.

Ez az időköz a cukorrépatermelők és cukorgyárosok között létrejött megegyezés szerint a fenti két határnap között csökkenthető, anélkül, hogy ez az intézkedés a jelen megállapodásban meghatározott és az arra vonatkozó feltételeket érintené.

A bizottság, kötelezőleg mindkét fél részére, 1929 február 5. és 10.-ike közt ül ismét össze.

6. A répaszállítás végén, legkésőbb december 1—15. között, a gyárak kötelesek kifizetni a termelőnek a beszállított répaárért minimálisan fix 8000 leit vagononként netto 10.000 kg. sullyal, ehez a szállítási díjat ott, ahol ez megtörtént, mely alkalommal a bármely formában kapott előlegek levonásba hozandók.

A fenti 4. pont szerint megállapított maradvány legkésőbb 1929 március 15.-ig fizetendő ki.

A fentebb megállapított fizetési határidőn túl terjedő késedelmes fizetés esetén a gyárak kötelesek a termelőnek évi 18% késedelmi kamatot fizetni, kezdve a fenti fizetési határidő előtti 15.-ik naptól.

Eddig tart a jegyzőkönyvnek a répaárakra vonatkozó része. A többi pont a szerződés egyéb feltételeire vonatkozik, amelyek tekintetében a tárgyalások még folynak és azok kimenetele elé nem akarunk gátat emelni a részleteknek e helyen való boncolásával. A szept. hó 2.-án Kolozsváron tartandó cukorrépatermelői nagygyűlésen a kérdés amúgy is részletes megvitatás alá fog kerülni.

Hírek az E. G. E. mezőgazdasági kiállításáról.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet által szeptember hó 2.—8. napjain rendezendő mezőgazdasági termény- és gépkiallítás előkészítő munkálatai serényen folynak. A kiállítás a tavaszi nemesített vetőmagkiállításnál jóval nagyobb méretű lesz. Már eddig több külföldi növénynemesítő jelentette be részvételét és a belföldi növénynemesítők, valamint nemesített vetőmagot szaporító telepek csaknem teljes számban jelentették be részvételüket. A jelentkezők között látjuk a műtrágyagyárakat, a nagyobb gépgyárakat és azok romániai képviselőit, több vegyipari gyárat, gyümölcsfa és szőlőoltványtelepet stb. — A kiállítást erkölcsi támogatásban részesítik a Vármegyei Gazdasági Egyesületek, Mezőgazdasági Kamarák, az állami monopól igazgatóság dohánytermelési felügyelősége és más szaktestületek és hivatalok. A kiállítással kapcsolatban szeptember hó 2.-án a cukorrépatermelők, 5.-én a dohánytermelők, 8.-án pedig a méhészek fogtak gyűlést tartani Kolozsváron. A kiállítás tartama alatt minden délután 4 órától kezdődőleg a kiállítás területén szakelőadások fognak tartatni. Előadások tartására az egyesület felkérte a következő urakat: Dr. Konopi Kálmán földbirtokos buzánemesítő, Kürtös János iparszakiskolai igazgató, dr. Péter Béla c. gazd. akad. igazgató, dr. Ferencz József ügyvéd, hitelszöv. jogtanácsos, dr. Harmath János a Hangya központ oszt. főnöke, dr. Nagy Endre Sz. G. E. titkár, Török Bálint E. G. E. titkár, Deák János Minerva Biztosító R.-T. vezérigazgató, dr. Bittera Miklós gazd. akad. tanár, dr. Szász Ferenc földbirtokos, Szász Ferenc (pusztakamarási) földbirtokos, dr. László Márton az E. M. E. alelnöke, Pataki András unit. lelkész, méhész, Stief Ottó méhész és Eöry István ügyvéd, földbirtokos.

A kiállítás második napján az egyesület Növénytermelési Szakosztálya talajmvelő gépbemutatót rendez Kolozsváron a Gazdasági Akadémia területén, a szászfenesi országút mellett, amely iránt a gazdaközönség körében élénk érdeklődés nyilvánul meg már is.

A kiállítással kapcsolatban az egyesület Növénytermelési Szakosztálya egy magvizsgáló szaktanfolyamot is rendez Tordai György vezetésével abból a célból, hogy módot nyújtson úgy a gazdáknak, mint a mag- és terménykereskedőknek, illetve alkalmazottainak e téren szükséges szak- és törvényismeretek elsajátítására.

A mésznitrogén hatása a cukorrépa cukortartalmára.

Tudvalevőleg a mésznitrogén mint nitrogén tartalma műtrágya, a termelést főleg a mennyiségileg növeli. A vélemények ma még megoszlanak Erdélyben atekintetben, hogy a cukorrépa cukortartalmára kedvező, vagy kedvezetlen befolyást gyakorol-e a mésznitrogén. Etekintetben már történtek kísérletek, amelyek azonban nem voltak alkalmasak megbízható következtetések levonására, ezért az E. G. E. Cukorrépatermelői Szakosztálya az idejé mésznitrogén műtrágyázási kísérletek kapcsán etekintetben is vizsgálatokat fog végeztetni. A mésznitrogén műtrágyával vetett cukorrépa cukortartalmát a gyár és az állami vegykísérleti állomás fogják megvizsgálni. Nagy érdeklődéssel nézünk a vizsgálatok eredménye elé. A kaposvári cukorgyár évek óta igen kiterjedten alkalmazza a mésznitrogént. A gazdaközönség érdekeken állana a termésátlagok növelése. Erre pedig a legalkalmasabb eszközök egyike úgy a répánál mint egyéb terményeknél is egyaránt a mésznitrogén

Kisebb szakközlemények.

Mivel csávázzuk a rozst és árpát?
Az őszi vetőmagcsávázásnál hazánkban főképpen a buzánál az utóbbi években igen jó eredménnyel a száraz Porzolózás vagy porpácolás terjed el nagy mértékben. Ez a pácolási eljárás nemcsak, hogy az üszög ellen nyújt védelmet, de holdanként 10 kg. vetőmagmegtakarítást is megenged, anélkül, hogy a vetés ritkább lenne, mint a gálincnál. Sokan az őszi árpát és rozst is pácolják ezért Porzol porpáccal. Ezen vetőmagvakat azonban még előnyösebb nedvesen csírázni és pedig higanyos csávázószerekkel, amilyen pld. a nálunk ismert Higosan. — A rozson és árpán ugyanis olyan fertőzőbetegségek is előfordulnak, amelyek mélyebben rejtőznek a felhám alatt, ahová a porpácolószerek nem jutnak könnyebben el, azonban a nedves Higosan oldat könnyen beférkőzik és a betegség csírát elpusztítja. — A Higosan-csávázás tökéletesen biztosítja a vetőmagvak egészséges és erőteljes kikelését és különösen a vetések bokrosodására még fokozottabb mértékben hat serkentőleg, mint ahogy azt már számos gazda a Porzolózott buzánál gyakran tapasztalja. Miután a legtöbb vármegye kötelező vetőmagcsávázási szabályrendeletet hozott, melynek értelmében csakis csávázott vetőmagot lehet elvetni, felhívjuk a gazdák figyelmét arra, hogy a buzát száraz porpáccal, a rozst és árpát azonban inkább a nedves, higanyos Higosan csávával keverjék.

Az aranka kártétele. Az ország minden részéből fokozódnak a panaszok az iránt, hogy az aranka a lucernásokban nagy kárt okoz. Ezen kártékony élősdinövénynek az irtása törvényileg kötelező, azonban a jelenlegi száraz időjárás miatt, a régi szokásos kikapálási eljárás a kemény talaj miatt oly nehéz, hogy a legtöbb helyen halasztják ezen munka elvégzését, amíg a talaj puhább lesz. Ez alatt az aranka virágzik és magot termel, ez elhull a földbe és

később hiába forgatják meg a talajt, a mag a jövő évben újra kinő és folytatja az aranka pusztítását. Az újabb permetezési eljárással azonban jelenleg is igen egyszerűen lehet az arankát — különösen kaszálás után — kiirtani. 100 liter vízben fel kell oldani 5 kg. Kuskutánt és ezen oldattal háti szőlőpermetezőgépből az arankás foltokat alaposan meg kell permetezni. Már a legközelebbi eső után az anyanövényzet újra kihajt arankamentesen, mert a Kuskután permetlé elpusztította az arankát anélkül, hogy az anyanövényzet gyökerét megtámadta volna.

Hogyan csávázzuk az őszi vetőmagot?

Az utóbbi években számos haladó gazda, különösen a buzát ősszel már nem csávázza rézgáliccal, hanem a kényelmes porpácoló eljárást alkalmazza, amely célra nálunk leginkább a Porzol terjedt el. Az idej nagy termésnél is bebizonyosodott, hogy jobban véd az üszög ellen, mint a rézgálic és nagy előnye még, hogy utána jobban csirázik a vetőmag és ha holdanként 10 kg.-al kevesebb vetőmagot használunk is, sűrűbb és egyenletesebb vetés fejlődik, mint gálic után. Ezáltal a porpácolás lényegesen olcsóbb a régi gálicos csávázásnál és a vetőmag megtakarításon felül a termés-eredmény is több, mert az erősebben fejlődő csiranövény lényegesen jobban bokrosodik. — A jobb terméseredményben sok gazda, aki összehasonlító kísérleteket nem végzett, kételkedik és ezért kellen, hogy ezek is kövessék azok példáját, akik pontosan mázsával ellenőrizték a különféle csávázás után elérhető terméseredményeket, hogy a jövőben saját tapasztalataikon meggyőződjenek a tényekről.

EGYLETI ÉLET

Az igazgató-választmány ülése.

Az E. G. E. igazgató-választmánya folyó hó 6.-án br. Jósika Gábor elnöklété alatt gyűlést tartott. A nyári szünidei gyűlést összehívását elsősorban is

a szeptember havi kiállítások

előkészítése tette szükségessé. A Növénytermelési Szakosztály a kiállítás előkészületeiről megtette a jelentését, amely szerint a kiállítás való részvétel és annak támogatása érdekében a szakosztály megkeresést küldött az érdekelt gazdaközönséghez, a társegyesületekhez, gazdakörökhöz, kamarákhoz, mezőgazdasági szakintézményekhez, gazdasági iskolákhoz, gépgyárakhoz, azok képviselőihez stb. A kiállítás résztvevői számára a C. F. R.-től személy- és áru fuvar-díjkezdvezményt kért, a sz. o. azonban csak a kiállításon el nem adott cikkek visszaszállításához kapott 50 %-os kedvezményt. Beterjesztette a szakosztály a kiállítási pavilonok építésére érkezett ajánlatokat és a kiállítás költségelőirányzatát. Jelentést tett a gazdaközönség és a gépgyárosok körében a kiállítás iránt tapasztalható meleg érdeklődésről; továbbá gazdasági előadás sorozat, talajmivelő gépbemutató, magvizsgáló szaktanfolyam rendezéséről, a dohány- és cukorrépatermelőknek és a méhészeknek a kiállítás napjaira való egybehívásáról és egyéb a kiállítás látogatottságának emelését célzó intézkedésről. Az egyesületi érme elkészültéről szóló jelentéssel együtt a választmány a szakosztály előterjesztését tudomásul vette és az építkezésekre, új villanyhuzatok készíttetésére és egyéb a költségvetésben jelzett beruházásokra a felhatalmazást megadta.

Az Irodalmi és Könyvkiadó vállalati szakosztály jelentése.

Török Bálint titkár ismertette a szakosztály jelentését, amely szerint a szakosztály a tél folyamán két füzetet óhajt kiadni, egyik a gyümölcsfák és gabonaneműek ellenségei és betegségeiről, a másik a cukorrépa kártevő

rovarairól szólana. A füzetek kiadásának rentabilitását az előzetes megrendelések kb. biztosítják. A szakosztály a költségek előlegezését kéri. Az igazgató-választmány a tervet örömmel fogadja és az előkészületek megtételére a meghatalmazást megadja és a füzet kiadása előtt az anyagiakra vonatkozó részletes tervezet előterjesztését kéri.

Az állattenyésztési szakosztály jelentése

gyanánt az igazgató-vál. tudomásul vette a szakosztálynak a tej fokozottabb mértékben való fogyasztása érdekében az iskoláknál, sportegyesületeknél és gyáripari vállalatoknál beindított propagandamunkáját és ezzel kapcsolatban dr. Szász Ferenc indítványára felkérte az elnökséget a kvarcolt tej használati értékének és értékesítési viszonyainak esetleg egy tejcarnok létesítésének rentabilitása iránt való érdeklődésre.

A vigalmi-bizottság jelentése

kapcsán az ig.-vál. elhatározta, hogy az 1929. év farsangján ismét megrendezi a gazdabált és annak előkészítésére a vigalmi-bizottságot felkérte.

A szövetkezetek a kisgazdákért.

A Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége, valamint a „Hangya” szövetkezetek központja az idej őszi folyamán a kisgazdák között való kiosztás céljából nagyobb mennyiségű nemesített vetőmagot vásárol az E. G. E. szeptember havi kiállításán és azt szuperfoszfát és méznitrogén műtrágyával való elvetés céljából kiosztja a kisgazdák között. A nemesített vetőmagvak és műtrágyák használatáról szóló tájékoztatót és előadás vázlatot az E. G. E. bocsát a szövetkezetek és vezetők rendelkezésére.

A heremagértékesítés ügye

is tárgyalásra került, amelynek kapcsán megállapítást nyert, hogy az idej heremagtermés igen minimális, aminek következtében a tavalyi készletek ára emelkedőben van. Az értékesítést illetőleg az igazgató választmány a kérdést a társegyesületekkel karöltve, jutalékos közvetítési mód mellett véli a jelen körülmények között szervezhetőnek, mert önálló részvénytársaság összehozatalához hiányoznak az anyagi kellékek és a mai óriási pénzhány és alacsony terményárak mellett ez lehetetlen is volna.

Különféle ügyek.

Az igazgató-választmány tudomásul vette a barcasági tanulmányutról szóló jelentést és köszönetét fejezte ki az Erdélyi Szász Gazd. Egyesületnek a kiállítás programjának előkészítéséért és a kiránduló társaság kalauzolásáért. Az igen tanulságos kirándulás iránt a magyar gazdaközönség körében, sajnos, igen csekély érdeklődés nyilvánult meg, mert mindössze 10 gazda jelentkezett a kirándulásra. Tudomásul szolgált, hogy az egyesület a kisebbségi Nőszövetséggel karöltve egy női gazdasági és egy gyapjufeldolgozási tanfolyamot rendezett. 15 új tag felvétele után az ülés véget ért.

A Cukorrépatermelők szervezése. Az E. G. E. Cukorrépatermelői Szakosztálya évek óta dolgozik a cukorrépatermelő gazdák egyöntetűen való szervezése érdekében. A héten a cukorgyár igazgatóságával történt megállapodás szerint a szakosztály körlevélileg hívja fel a marosvásárhelyi cukorgyár körzetéhez tartozó összes termelőket a szakosztályi tagok sorába való belépésre azzal a megjegyzéssel, hogy amennyiben a termelők a megkeresést válasz nélkül hagyják, e körülményt a szakosztály a tagok sorába való belépőnek fogja tekinteni és a gyár pedig meghatalmazásnak arra, hogy vagononként 30 Leit levonhasson a répa árából a szövetség javára tagdíj címén. Abban a feltevésben, hogy a gazdaközönség a legtöbb esetben a postai közlekedés nehézkes volta miatt nem jelenti be a tagok sorába való belépési szándékát és nem küldi be a rendes időben a tagdíját, úgy hisszük, ez a leghelyesebb és leggyakorlatiasabb megoldási módja a kérdésnek. Alig hihető, hogy akadna gazda, aki nem támogatja a termelők szövetségét e csekély tagdíjjal, akkor, amikor a szövetség munkásságának eredményeképpen pld. az idén a szövetségi tagdíjnak kb. tiszzeresével fog a répa ára emelkedni. Emellett a tagdíjak rendes elszámolása lehetővé teszi a répaátadásoknál a gazdák megbízottjai útján való ellenőrzést és diferenciák gyors és igazságos elintézését. A szövetség szeptember hó 2.-i Kolozsváron tartandó ülésén e kérdés is tárgyalás alá fog kerülni.

Szakosztályi és bizottsági ülések. Az E. G. E. Növénytermelési, Irodalmi és Könyvkiadó vállalati szakosztálya, valamint vigalmi-bizottsága f. hó 6.-án ülést tartott. Az ülések határozatairól az igazgató-választmányi ülésről szóló közleményünkben számolunk be.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

Alapító tagdíjba 1500 leit fizetett: Warga András Kolozsvár.

1927 évre 200 L. tagdíjat fizetett: Kacsó L. Agyeres.

1928 évre 200 L. tagdíjat fizetett: Lázár Z. Torda, Gazdakör (Kelemen J.) Mosnicza, br. Bánffy L. Mgezse, dr. Markovits M. Nvárad, dr. Markovits K. Inánd, dr. Eöry J. Migen, Hitelszövetkezet Mujvár, Mayer S. Szatmár, Hitelszövetkezet Bihar, Hangya Mbükkös, Vécsey L. Gyér, gr. Degenfeld M. Hadad, Erdőszádai gazdaság Erdőszáda.

1928 évre 150 L. tagdíjat fizetett: Turzai A. Bukarest, Tolvaly Gy. Szkocsárd, Vajna G. Kerelősztpál, Kertész. B Mvásárhely, Hopp Á. Temesvár.

1928 évre 150 L. E. G. pótdíjat fizetett: Lázár Z. Torda, Gazdakör (Kelemen J.) Mosnicza, Turzai A. Bukarest, br. Bánffy L. Mgezse, Warga A. Kolozsvár, dr. Markovits M. Nvárad, dr. Eöry I. Migen, Hitelszövetkezet Mujvár, Mayer S. Szatmár, Tolvaly Gy. Szkocsárd, Hitelszövetkezet Bihar, Hangya Mbükkös, Vajna G. Kerelősztpál, Vécsey L. Gyér, Dr. Degenfeld M. Hadad, Erdőszádai gazdaság Erdőszáda, Hopp A. Temesvár.

1929 évre 150 L. tagdíjat fizetett: Turzai A. Bukarest.

1929 évre 150 L. E. G. pótdíjat fizetett: Warga A. Kolozsvár, Turzai A. Bukarest (50.—).

1930 évre 150 L. E. G. pótdíjat fizetett: Warga A. Kolozsvár.

A leghatásosabb, legbiztosabb, legolcsóbb
 a több éves hatásu, 16—18% foszforsavtartalmu, természetes
 trágyaanyag
A „TRANSYLVANIA-GUANO-FOSZFÁT”
 Ára métermázsánként 192—216 Lei. Zsákok beszerzési áron. Szállítja
 a „Cioclovina“ Soc. in Comand. PUI (Județul Hunedoara)
 Rendeléseket az őszi időnyre már most kérünk, mert ősszel, a szükség pillanatában,
 az összehalmozódó rendeléseknek esetleg nem tudnánk kellő időben eleget tenni.

Vegyes közlemények

Ábránfalvi Ugron Zoltán földbirtokos, volt országgyűlési képviselő, az E. G. E. alapító-választmányi tagja f. hó 7-én Fiátfalván, hosszas és súlyos szenvedés után 63 éves korában elhunyt. Ugron Zoltán mindenkor tevékeny közéleti munkásságot fejtett ki. Az E. G. E. gyűléseinek is gyakori látogatója volt. Az „Erdélyi Gazda” olvasói is jól ismerték határozott irányokat kiszabó puritán cikkeiből harcias egyéniségét. Szerette a földet, amelyen született és amelyet egész életén át munkált, szerette a földművelő népet, amelynek érdekeit az elszántság határáig menő lelkesedéssel és odaadással, meggyőződéssel védte. Emléke legyen áldott, pihenése csendes.

Időjárás. A botfalusi cukorgyár meteorológiai állomása július hóra vonatkozóan az időjárást illetően a következő megfigyeléseket tette: A maximális légnyomás 724.9 mm, volt július 15.-én. A minimum pedig 713.1 volt július 29.-én. A legnagyobb meleg +36.8° C. volt július 29.-én, a legkisebb meleg +7.3° C. volt július 10.-én. A július havi átlagos hőmérséklet +20.71° C. volt. A legnagyobb csapadék július hó 23.-án 7.4 mm. volt. A csapadék egész havi mennyisége 20.3 mm. A csapadékos napok száma 7.

Vasuti kedvezmény az E. G. E. kiállítására. Az E. G. E. által folyó évi szeptember hó 2.—8. napjain rendezendő mezőgazdasági termény-, gép-, eszköz- és anyagkiállításra szállítandó cikkek vasuti szállításához a C. F. R. július 10.-iki kelettel 68829 Dg/34580 C/15419 C2/928 szám alatt 50%-os szállítási kedvezményt adott aként, hogy a kiállításon eladatlan áruk 50%-os fuvardíj kedvezményvel lesznek visszazárlíthatók, amennyiben a rendezőség igazolja, hogy azok kiállítottak. A feladáskor a fuvarlevelen feltüntetendő, hogy az áru a kiállításra küldetik.

A pénzügyi helyzet, az alacsony buza árak és a gazdák. A katasztrófálsan alacsony gabona árak kétségbeejtő helyzet elé állították a gazdaközönseget. Köztudomású, hogy a gazdák hónapok óta hitelből éltek és most aratás után a buza ára úgy leesett, hogy annak eladása esetén a gazdák megint pénz nélkül fognak állani, ha adóságaikat kifizetik, ami pedig halaszthatatlan. A zöld hitelt csak igen kevés gazda élvezheti a Banca Națională-tól, de a súlyos helyzeten némileg való segítség céljából az érdekeltek egyrészt újabb összegek rendelkezésre bocsátását kérték, másrészt a fizetési határidő kitolását.

Talajművelő gépbemutató Kolozsváron. Az E. G. E. Növénytermelési Szakosztálya szeptember 2.—8. napjain rendezendő kiállításai kapcsán Kolozsváron egy talajművelő gépbemutatót óhajt rendezni, amennyiben erre megfelelő számú jelentkező lesz. A szakosztály korábbi gépbemutatóit olyan érdeklődés kísérte mindenkor, hogy a szakosztály az őszi kiállítás kapcsán ismét felhívást intézett a gépgyárakhoz egy bemutatón való részvétel tárgyában.

Társas kirándulások a szeptemberi kiállításokra. Az E. G. E. körlevélileg felkérte a társesületeket és gazdakörök vezetősegeit, hogy a szeptember hó 2.—8. napjain Kolozsváron rendezendő mezőgazdasági termény-, gép-, eszköz- és anyagkiállítás, valamint gazdagyűlések látogatását, társas kirándulások rendezésével a vidéki gazdaközönség számára megkönnyíteni sziveskedjenek.

* Javultak a terméseredmények ország-szerte. Az aratási munkálatok Romániában mindenütt folyamatban vannak. A terméseredmények azokon a vidékeken, ahol szuperfoszfáttal trágyáztak, várakozáson felül sikerültek, így a Bánátban és Bukovinában, ahol a gazdák rendszeresen alkalmazzák a szuperfoszfátot, az őszi vetéseredmények katasztrális holdankint 1600—2200 kg. között vannak (hektáronként 3200—4400 kg.) Ezen szép eredmények arra vezethetők vissza, hogy szuperfoszfáttal trágyáztak, mely az egyedüli trágyaszor, mely vízben oldható foszforsavat tartalmaz és azt a növény tápláléként azonnal felszívhatja, fejlődésre felhasználhatja, amellet a gyökerek megerősödésén, mélyebben hatolnak a földbe s így a növényzet jobban ellenáll az időjárás viszontagságainak. Ott, ahol nem alkalmaztak vízben oldható foszfortrágyát (szuperfoszfátot), a terméseredmények is jóval kisebbek voltak.

* **Uj gépműhely.** Mácsa községben Sztarek Károly gazdasági gépész gépjavitó műhelyt nyitott, hol a gazdasági gépeken kívül autókat, traktorokat is javít előnyös árak mellett. Az E. G. E. kiállításán egy kézi tengeri ültetőgéppel és egy mézpergetővel részt vesz.

PIAC.

Országosvásárok.

Szeptember hó 1-én. Homoródszentmárton, Illyefalva, Kolozsvár, Máramarosziget, Maroskecze, Nagykömlös, Nagyzerénd, Szászkeresztur, Varjas, Vojtek, Zalatna, Zilah. — 2-án Alsóporumbák, Szentbenedek, Turcz, Váradia. — 4-én Alamor, Alsószuk, Komlód, Marosvásárhely, Zaránd. — 5-én Algyógy-Alfalu, Beret-halom, Bethlen, Facsád, Feltót. — 6-án Szamoskrassó. — 7-én Diószeg, Gyergyószentmiklós, Liebling, Naszód. — 8-án Dognácska, Egerhát, Érmihályfalva, Etyek, Jánk, Orcifalva, Óraljaboldogfalva, Románlapos, Torda. — 9-én Csikszépviz, Fogaras, Királydaróc, Koru, Makfalva, Tasnád. — 10-én Baromlaka, Dézna, Ispánmező, Nagyhalmagy, Páncélcseh. — 11-én Galgó, Jaszenova, Nagyvárad, Simánd, Székelykeresztur, Zám. — 12-én Avasfelsőfalu, Balavásár, Borsa (Máramaros vm.), Delta, Keresztes, Nagyida, Nagykároly, Vingárd. — 13-án Alsóbajom. — 14-én Alsózorlem, Lajosfalva, Nagyszében, Pécska, Temeshidegkut, Zentelke. — 15-én Bácsi, Brád, Erdőd, Szilágynagyfalva.

Terményárak Kolozsváron. Buza I. oszt. 700, buza II. oszt. 680, árpa I. oszt. 620, árpa II. oszt. (takarmány) 600, zab I. oszt. 600, zab II. oszt. 580, tengeri 900 L métermázsánként. — *Tej- és tejtermék árak Kolozsváron.* Tehén tej 10, bivaly tej 12, tejszín 45 L literenként, tea vaj 120, főző vaj 90, tehén túró 35, juh túró 40, juh sajt közönséges 45, csemege sajt 120 L kilogrammonként. — *Gyümölcsárak Kolozsváron.* Alma közönséges 10, II. oszt. 7, körte 12—16, nyári barack 26, szőlő 48, görög dinya 10, sárga dinya 26 L kgr.-ként. — *Zöldségárak Kolozsváron.* Murok 1 kötés 3 L, zeller 1 drb. 1 L, hagyma 1 kgr. 8 L, káposzta 1 fej 6 L, vörös káposzta 1 fej 8 L, retek 1 kötés 2 L, petrezselyen 1 kötés 4 L, fokhagyma 1 drb. 1 L, kelkáposzta 1 fej 5 L.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank RT.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7. szám.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon.

SAJÁT TÖKÉI: 85 MILLIÓ LEJ.

Affiliált intézetei: Torda-erőszakosvármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Székelykereszturon, Szászrégenvidéki Takarékpénztár Rt. Szászrégenben, Népbank Rt. Bánffyhadon és Szamosújvári Hitelbank Részv.-Társ Szamosújváron. Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizabélyeg. — Betéteket elfogad. Áruraktár a vasút mellett. 3805

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lei. Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lei.

Ha műtrágyaszoró-gépet óhajt vásárolni, kérjen árajánlatot. SATURNUS Kereskedelmi Vállalat Sepst-szentgyörgy Stf. Gheorghe. 163

Százholdas birtok épületekkel, felszereléssel jutányosan eladó. Körösi György Petrila de Mures pu. Gornesti, jud. Mures. 166

Eladó jutányos árban 20 darabból álló piros-tarka tehenészet, sok kiváló egyeddel. Naláczy Pui. Jud. Hunedoara. 167

Képesített fiatal, nős, kertész, disz, konyha és gyümölcs kertészeti állást keres mielőbbi belépésre. Ajánlatot a kiadóhivatal továbbít. 170

Aki a Minerva Biztosító R. T.-nél biztosít, az közvetve az egyesületet is támogatja és így érdekeinek hathatósabb védelmét mozdítja elő.

Allamilag ellenőrzött, magas titerű

„PATRIA“

Sertéspestis elleni szérum

kapható: 157

Bucureștiben a Pasteur intézetnél,
Spl. Dr. Davila.

Timișoaran Kun „Madonna” gyógytárában,
Str. Alba Iulia No. 4.

Szakképviselőnk: Dr. met. vet. Mihail Veida
București, Strada Albișoara 16.
aki bármily szakügyben felvilágosítással szolgál.

**Odvosi
3. számú
vöröskalászu
őszi buza**

legujabb

kitenyésztesü eredeti vetőmagja megrendelhető kis és nagy tételekben a nemesítő, dr. Konopi Kálmán gazdaságában, Odvos, u. p. Conop, Aradmegye. Szállíthat ezenkívül a gazdaság kipróbálására következő új fajtáiból: 37. sz. kereszttezett, nagyszemű, 5 mázsás tételkig, 54. sz. fehérkalászu korai, 100. sz. vöröskalászu és 103. sz. fehérkalászu középkorai, utóbbi fajtákból csak 80 kilós tételekben. 162

Minden modern gazdaságban a
SZUPERFOSZFÁT-MŰTRÁGYA

nélkülözhetetlen. 150 kgr. ki-
szórásával holdanként 200—300
kgr. termésföbblet érhető el.

MÉSZNITROGÉN

egyidejű alkalmazásával a hozam még fokozható.

„PHÖNIX“

Fabrica de acid sulfuric și produse chimice S. A.

BAIA-MARE. 168